

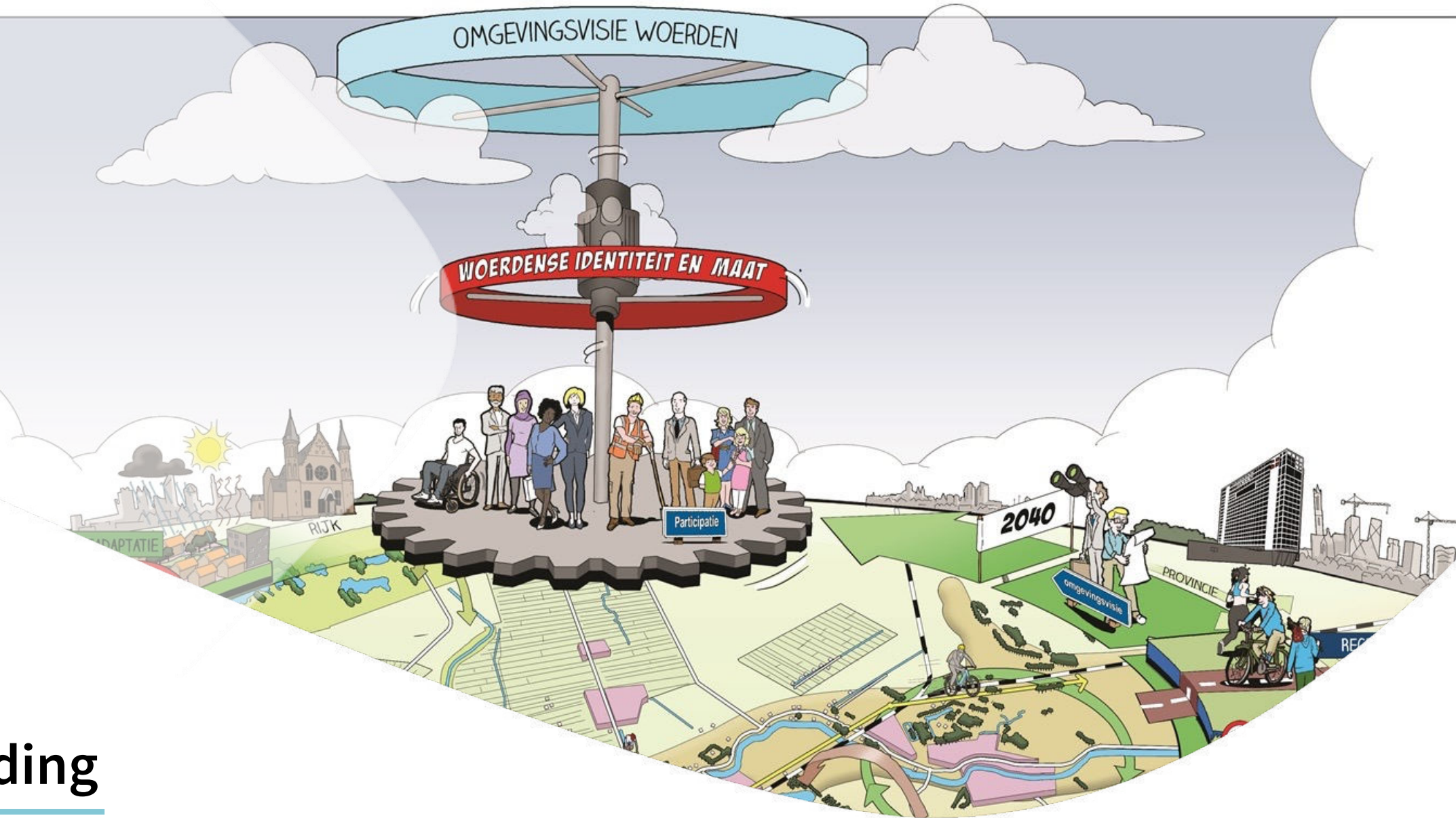

Gemeente Woerden
Participatie Omgevingsvisie
Verslag

Inhoudsopgave

1.	Inleiding	3
2.	Wonen & voorzieningen	6
3.	Recreatie & Landschap	21
4.	Mobiliteit	31

1. Inleiding

Participatie Omgevingsvisie

Inleiding

Participatie Omgevingsvisie

Achtergrond

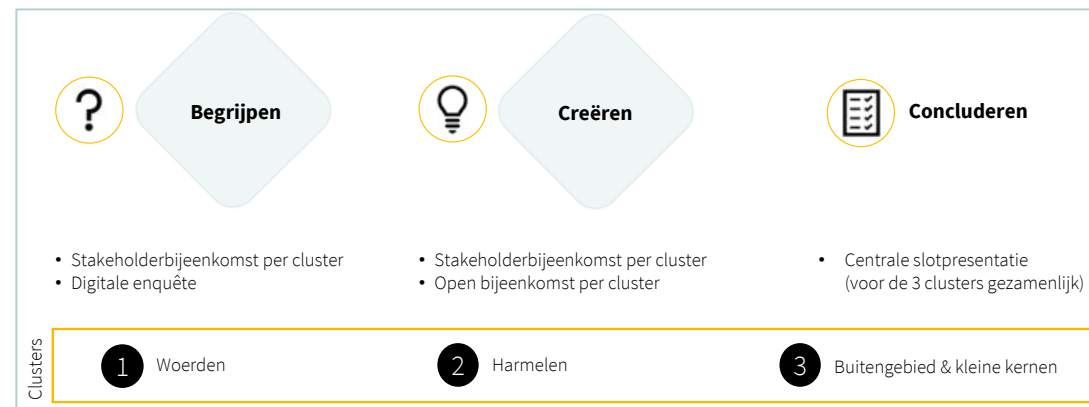
De gemeente Woerden werkt aan de Omgevingsvisie. Hiermee streven zij naar een vitale, gezonde en sociale woon-, werk- en leefomgeving met als ankerpunt haar eigen identiteit binnen de regio. Als onderdeel van traject heeft de gemeente een participatieproces uitgevoerd. Doelstelling van dit participatieproces is om bij inwoners, ondernemers en andere belanghebbenden op te halen wat er speelt rondom de thema's wonen, recreatie & landschap en mobiliteit. Dit verslag geeft de uitkomsten van het participatieproces weer.

Aanpak

Voor het participatieproces hebben we Woerden onderverdeeld in 3 clusters: Woerden, Harmelen en het Buitengebied met de kleine kernen. Met deze clusters hebben we 3 stappen doorlopen: (1) begrijpen, (2) creëren, en (3) concluderen. Als onderdeel van deze stappen hebben we voor deze clusters 2 stakeholderbijeenkomsten en een open bijeenkomst georganiseerd. Daarnaast hebben we voor de gemeente als geheel een digitale enquête uitgezet en een centrale slotpresentatie georganiseerd (in totaal zijn er dus 10 bijeenkomsten georganiseerd). Deze aanpak is schematisch weergegeven in de figuur hiernaast. Daarnaast is er ook weergegeven wie hebben deelgenomen aan de bijeenkomsten. Voor de volledigheid: het wil niet zeggen dat alle deelnemers op alle besproken punten haar instemming geven: dit verslag moet gezien worden als de algemene lijn die uit de bijeenkomsten viel te halen.

Leeswijzer

- In hoofdstuk 1 (Inleiding) geven we de achtergrond en de aanpak weer.
- In hoofdstuk 2 tot en met 4 werken we de verschillende thema's uit waarop de participatie is gericht: (1) wonen, (2) recreatie & landschap, en (3) mobiliteit.

Aanpak

Stakeholderbijeenkomsten (niet limitatief)

- De Groene Buffer
- Dorpshuis Harmelen
- Dorpsplatform Harmelen
- Dorpsplatform Kamerik
- Dorpsplatform Rijnrovers
- Dorpsplatform Zegveld
- Fietsersbond
- Hugo Kotestein
- LTO
- OKW
- Ondernemend Harmelen
- Ondernemersvereniging OVZM
- Participatieraad
- Veiligheidsregio Utrecht
- Vereniging Harmelerwaard 3.0
- Vertegenwoordiger bewoners Harmelerwaard
- Vertegenwoordiging bewoners Vleuten
- Vertegenwoordiging Vleuten - Het Hoog
- VN
- Wijkplatform Molenvliet
- Wijkplatform Schilderskwartier
- Woningcorporatie GroenWest

Inwonersbijeenkomsten

- Open bijeenkomst Woerden ±30 deelnemers
 - Open bijeenkomst Harmelen ±35 deelnemers
 - Open bijeenkomst Buitengebied & kleine kernen ± 15 deelnemers
 - Eindpresentatie ± 60 deelnemers
- Online enquête**
- ± 375 reacties

Inleiding

Participatie Omgevingsvisie

Focus participatie

Het gegeven dat de omgevingsvisie nieuw is, betekent niet dat we vanaf '0' beginnen.

Omgevingsagenda & Contour Omgevingsvisie

In 2019 is de omgevingsagenda vastgesteld door de gemeenteraad. In deze omgevingsagenda staan de belangrijkste thema's en opgaven. Daarnaast is het waardenkader in 2020 vastgesteld in de gemeenteraad. Deze documenten zijn belangrijke uitgangspunten voor het participatieproces.

Recent vastgestelde visies

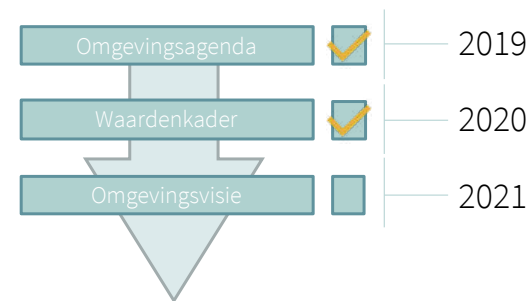
De afgelopen jaren zijn verschillende visies opgesteld die nog steeds actueel zijn (zoals bijvoorbeeld de woonvisie, de visie op schuifruime, de visie op Middelland Noord). Daarnaast zijn er visies die momenteel nog worden uitgewerkt (zoals bijvoorbeeld de energietransitie, de warmtevisie, de visie Vitale Binnenstad). Deze visies hebben een eigen proces gekend, vaak ook met een eigen participatieproces. Deze trajecten doen we niet opnieuw. Het participatieproces richt zich op de thema's en opgaven die nog niet zijn uitgewerkt. Voor deze thema's en opgaven halen we op wat er leeft bij de inwoners en ondernemers.

Thema's participatieproces

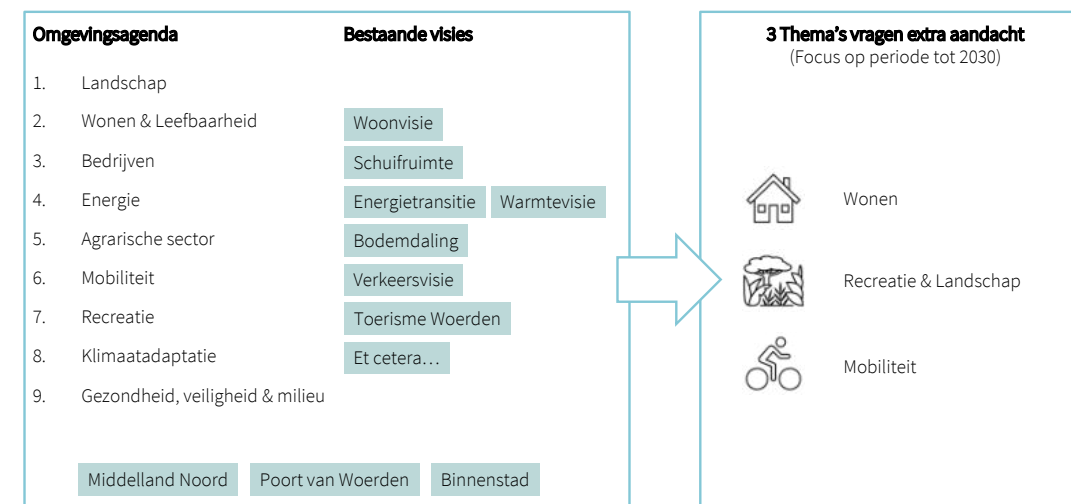
Het participatieproces heeft zich specifiek gefocust op de thema's:

- Wonen
- Recreatie & Landschap
- Mobiliteit

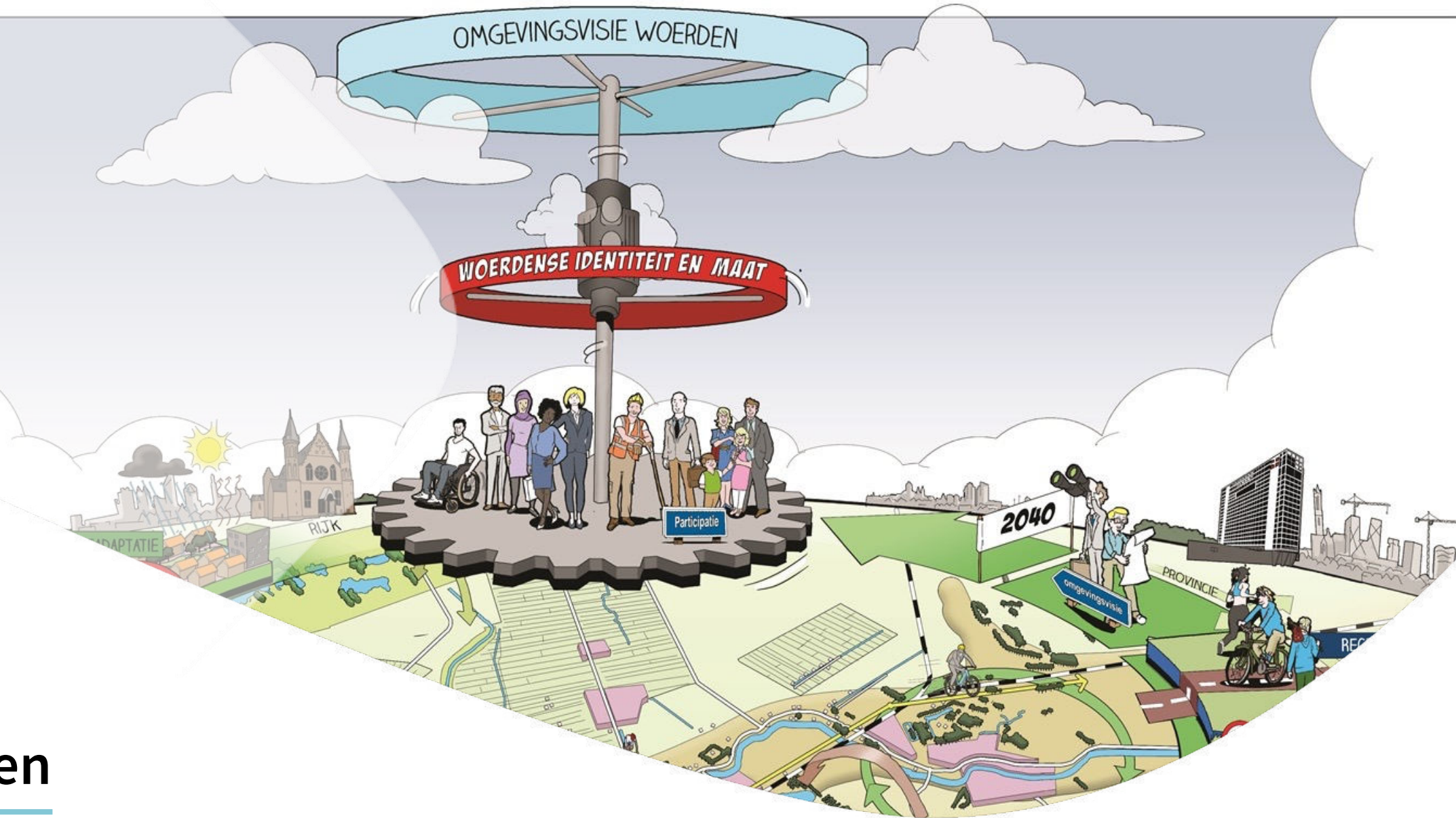
Rondom deze thema's voerden we een brede verkenning uit: wat leeft er bij de stakeholders en de inwoners rondom deze thema's. De output moet nadrukkelijk gezien worden als een eerste verkenning. De verdere uitwerking is onderdeel van de omgevingsvisie én van andere trajecten, zoals bijvoorbeeld een gebiedsvisie.

Omgevingsagenda, waardenkader, omgevingsvisie

Omgevingsagenda, bestaande visies en thema's die extra aandacht vragen in participatieproces

2. Wonen

Participatie Omgevingsvisie

Introductie

Wonen

Inleiding

Eén van de thema's die centraal stond tijdens het participatieproces was het thema 'Wonen'. Het vertrekpunt waren de situatie en de opgave zoals die zijn omschreven in de omgevingsagenda (zie kader hiernaast).

Tijdens de participatie stonden de volgende vragen centraal:

- Wat vindt u geschikte locaties voor woningbouw?
- Hoe ervaart u de leefomgeving? Wat ziet u als belangrijke opgaven voor de toekomst?

Dit hoofdstuk geeft de uitkomsten weer. Achtereenvolgens komen de volgende onderwerpen aan bod:

- Locaties voor woningbouw
- Leefomgeving

Situatie

Het aantal huishoudens in Woerden zal blijven toenemen door de demografische groei en een verdere afname van het aantal personen per huishouden. Dit betekent een woningbouwopgave van 200-300 woningen per jaar tot 2040. Deze opgave kan slechts gedeeltelijk worden voorzien binnen de huidige capaciteit. Na 2030 is er aanvullende plancapaciteit nodig als we aan de woningbouwbehoefte willen voldoen. Naast de lokale behoefte, kan Woerden mogelijk voorzien in de regionale woningbehoefte rondom Utrecht en de Randstad. Om aan de vraag te voldoen zijn locaties nodig buiten de bestaande rode contour. De vitaliteit van de kernen Kamerik, Kanis en Zegveld staat onder druk als gevolg van de beperkte bouw mogelijkheden vanuit provinciaal beleid en de slappe veenbodem.

Opgave

Bepaal in welke mate Woerden wil en kan voldoen aan de lokale en regionale woningbouwbehoefte, waarbij het behouden van de Woerdense maat van groot belang is. Houd daarbij de kaders tegen het licht over bebouwendichtheden en mogelijk de rode contour. Hoe hoger de gekozen dichtheid, des te minder gebouwd hoeft te worden buiten het bestaande stedelijke gebied. Hier staat tegenover dat een hogere bebouwendichtheid zal zorgen voor een meer stedelijk karakter van Woerden. Voor het landelijke gebied zal woningbouw nodig zijn voor het op peil houden van de vitaliteit.

Omschrijving omgevingsagenda – Wonen & Leefbaarheid

Woningbouwopgave

Wat vinden betrokkenen geschikte locaties voor woningbouw?

Woningbouw

Locaties

Inleiding

In het participatieproces hebben we gekeken naar het aantal woningen dat in de periode tot 2040 gebouwd zou moeten worden om aan de woningbouwopgave te voldoen, maar waarvoor nog geen locaties zijn aangewezen. Het aantal woningen waarvoor nog een locatie moet worden gevonden, verschilt per kern. In totaal wordt er nog gezocht naar locaties voor 835 woningen, die als volgt zijn verspreid over de verschillende kernen:

- Woerden: Er zijn voldoende locaties aangewezen
- Harmelen: Er wordt nog gezocht naar locaties voor 510 woningen
- Kamerik & Kanis: Er wordt nog gezocht naar locaties voor 210 woningen
- Zegveld: Er wordt nog gezocht naar locaties voor 115 woningen

Aantal benodigde woningen

In het participatieproces hebben we niet expliciet de vraag gesteld of het aantal woningen aansluit bij de ideeën die deelnemers hierbij hebben. Toch zijn hier verschillende opmerkingen over gemaakt. Enkele kenmerkende opmerkingen zijn:

- **De woningnood is erg hoog** - Het is erg moeilijk om door te stromen binnen de eigen kern. De wachttijden bij woningcorporaties zijn erg lang. Niets doen of vertragen zorgt voor vergrijzing.
- **Bescherm de natuur** - Het aantal benodigde woningen is erg groot en lijkt echt wel 'de max' te zijn. Dit kan een bedreiging zijn voor de identiteit van de verschillende dorpen en voor de groene omgeving. In verschillende bijeenkomsten werd de oproep gedaan om de natuur zoveel mogelijk te beschermen en het groen zoveel mogelijk te behouden – een keuze voor een locatie betekent dat de natuur definitief 'weggegeven' wordt.
- **Termijn tot 2040** - Tegelijkertijd hebben we het over de termijn tot aan 2040. Delen we het aantal benodigde woningen door het aantal jaren, dan lijkt de woningbouw per jaar weer enigszins mee te vallen. Er is daarbij ook voldoende tijd om bij te sturen: als gedurende de jaren blijkt dat er voldoende woningen zijn, dan hoeven bepaalde locaties ook niet daadwerkelijk gebruikt te worden voor woningbouw. De vraag is dan ook of dit inzichtelijk gemaakt kan worden: welke locaties worden sowieso gerealiseerd? En welke locaties worden rond 2030 opnieuw overwogen?
- Specifiek voor Harmelen geldt, dat een partij twijfels heeft geuit bij de aantallen en juistheid van de berekening (op basis van een eigen berekening werd geconstateerd dat er beduidend minder woningen nodig zouden zijn). De berekening is vervolgens gedeeld met de deelnemers.

Woningbouw

Locaties

Geschikte locaties

Tijdens de bijeenkomst stelden we deelnemers de vraag wat geschikte locaties zouden zijn voor woningbouw. Daarnaast vroegen we naar motieven om voor een specifieke locatie te kiezen. In de enquête hebben we deelnemers vervolgens gevraagd welke locaties zij het meest geschikt vinden.

De redenen om een gebied wel/niet geschikt te vinden zijn hieronder weergegeven. De beoordeling van de locaties zijn weergegeven op de volgende pagina's. Daarbij is het belangrijk om te benoemen dat dit een eerste denkrichting kan zijn. Er zijn vervolggesprekken met de dorpen nodig om tot een uiteindelijk tot een keuze te komen.

Wat maakt een locatie geschikt of ongeschikt?

Deelnemers geven zelf aan dat over elke locatie “veel te doen” is. Enkele punten die worden genoemd om tot een afweging te komen zijn:

- Is de locatie goed te ontsluiten qua infrastructuur?
- Hoe waardevol is het huidige landschap? Is er bijvoorbeeld sprake van een natuurgebied of een bijzonder dorpsaanzicht?
- Ligt de locatie dicht bij bestaande voorzieningen, zodat bijvoorbeeld winkels en horeca nabij zijn (zeker voor de doelgroep ouderen?)
- Leidt de woningbouw tot veel overlast voor bewoners (zeker op plekken waar al jarenlang gebouwd wordt, kan gekozen worden voor een ‘periode van rust’)

Daarbij wordt ook de opmerking gemaakt dat de komst van meer inwoners sowieso vaak tot gevolg heeft, dat de infrastructuur van de kern aangepast moet worden. Ook is er meer ruimte nodig voor ontspanning (zowel binnen de kern als in de directe omgeving van de kern).

Wonen

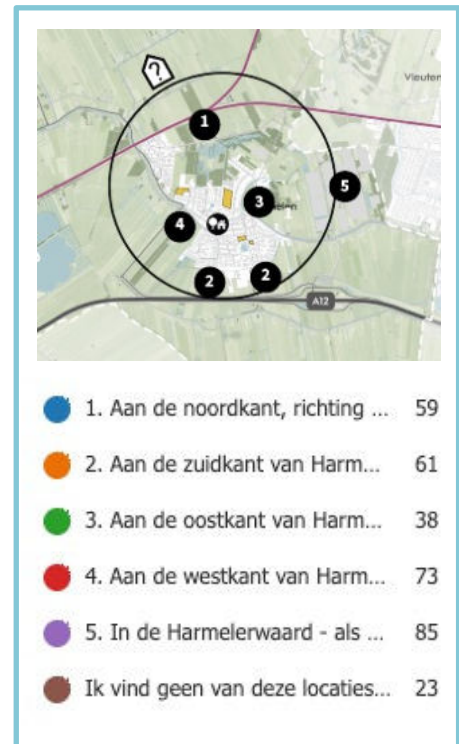
Locaties Harmelen

Geschiktheid locaties

In de stakeholderbijeenkomsten zijn uiteindelijk 5 verschillende locaties benoemd. Deze locaties hebben we via de enquête voorgelegd aan een bredere groep. Tijdens de open bijeenkomst hebben we de uitkomsten van de enquête besproken en een eerste denkrichting. De belangrijkste uitkomsten zijn hieronder weergegeven, op volgorde van het aantal stemmen dat de betreffende locatie in de enquête heeft gekregen:

- **De Harmelerwaard (locatie 5) wordt (als vervanging van het huidige kassengebied) in de enquête het vaakste gekozen.** Tijdens de bijeenkomsten is over deze locatie gezegd dat er kansen liggen om deze plek opnieuw te ontwikkelen. Daarbij is het vooral een buffer tussen Harmelen en Utrecht. Het is niet gewenst om Harmelen 'tegen Utrecht aan te bouwen'. Daarmee gaat het karakter van het dorp verloren. Er is hier wel ruimte om te kijken of er nieuwe woonconcepten toegepast kunnen worden, waarbij het groene karakter juist versterkt wordt. Opgemerkt wordt verder dat woningen verder van de kern af komen te liggen, zeker omdat het de wens is om aan de oostkant geen woningen toe te voegen (zie locatie 3). We hebben deelnemers aan de enquête en aan de bijeenkomsten ook specifiek gevraagd hoe zij naar het gebied tussen Harmelen en Utrecht kijken. Meer hierover verderop in dit document.
- **De locatie aan de westkant van Harmelen (locatie 4) komt op de tweede plaats.** Tijdens de bijeenkomsten is hierover gezegd dat deze locatie relatief dichtbij bestaande voorzieningen ligt en dat er eenvoudig aangesloten kan worden op de randweg. Deze locatie ('Haanwijk') wordt al langer genoemd als potentiële locatie en valt ook binnen de provinciale contour, waardoor de woningbouw hier ook op relatief korte termijn gestart zou kunnen worden.
- **De locatie aan de zuidkant van Harmelen (locatie 2) komt op de derde plaats.** Tijdens de bijeenkomsten is hierover gezegd dat deze locatie vooral geschikt is, omdat daar aangesloten kan worden op de bestaande infrastructuur, zoals de A12. Tegelijkertijd liggen hier ook kansen voor een groter natuur- en recreatiegebied, dat helemaal doorgetrokken kan worden naar Woerden.
- **De locatie aan de noordkant (locatie 1) komt op de vierde plaats.** In de bijeenkomsten is hierover gezegd dat deze locatie in principe kansrijk is, zeker als er ooit een combinatie met een treinstation gemaakt zou kunnen worden. Tegelijkertijd is aangegeven dat het lastiger is om deze locatie aan te sluiten op de auto-infrastructuur. Vanuit dat perspectief verdiende deze locatie juist niet de voorkeur.
- **De locatie aan de oostkant (locatie 3) komt op de vijfde plaats.** Ook tijdens de bijeenkomsten werd deze locatie als weinig geschikt bevonden. Het dorpsaanzicht én de waarde van het groene gebied verdienen meer bescherming.
- **Daarnaast geven een aantal deelnemers aan dat zij geen enkele van deze locaties geschikt vinden.** Tijdens de bijeenkomsten is hier vooral de opmerking over gemaakt dat natuurbescherming belangrijker is dan het toevoegen van woningen op deze locaties.

Tijdens de bijeenkomsten is ook kort stilgestaan bij locatie Bijleveld. Deze locatie ligt tegen Utrecht aan, op afstand van Harmelen. Deze locatie is daarom meer gericht op Utrecht en speelt minder op de behoefte in om woningen voor de inwoners van Harmelen te bouwen.

Uitkomst enquête – aantal stemmen per locatie

Wonen

Locaties Kamerik & Kanis

Geschiktheid locaties

In de stakeholderbijeenkomsten zijn uiteindelijk 8 verschillende locaties benoemd: 4 voor Kanis en 4 voor Kamerik. Deze locaties hebben we via de enquête voorgelegd aan een bredere groep. Tijdens de open bijeenkomst hebben we de uitkomsten van de enquête besproken en een eerste denkrichting. De belangrijkste uitkomsten zijn hieronder weergegeven:

• Kanis

Tijdens de bijeenkomsten is besproken dat kleinschaligheid van de kern Kanis zich minder goed leent voor de wat grotere woningbouwlocaties – die zullen eerder in Kamerik gevonden moeten worden. Maar ook in Kanis kunnen woningen een bijdrage leveren aan het tegengaan van de vergrijzing, bijvoorbeeld door jonge mensen uit Kanis te kunnen behouden. Mogelijk zouden een aantal woningen in het noorden gebouwd kunnen worden. Deze locatie (locatie 1) wordt in de enquête ook het vaakste gekozen. In de enquête worden verder nog een paar stemmen uitgebracht op de oostkant, maar deze zijn in de bijeenkomsten niet aan bod gekomen. In de bijeenkomst is nog wel de optie genoemd om een aantal woningen in het zuidwesten te bouwen, maar deze locatie heeft in de enquête slechts één stem gekregen. Hieruit zou de conclusie kunnen worden getrokken dat vooral de noordkant van Kanis geschikt zou kunnen zijn voor beperkte woningbouw.

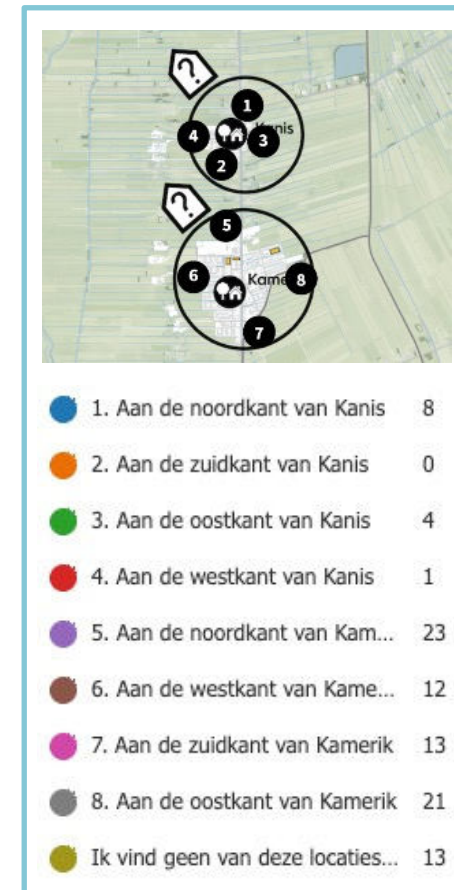
• Kamerik

In de enquête zijn de meeste stemmen uitgebracht voor de noordkant (locatie 5) en oostkant (locatie 8), al krijgen ook de andere locaties een aantal stemmen. Mogelijk is het interessant om de benodigde woningen over meerdere locaties te verspreiden. Dat wordt ook bevestigd in de gesprekken: een grotere wijk past niet bij de uitstraling van een kleine kern als Kamerik.

In de bijeenkomsten is verder benoemd dat in het noorden op termijn de sportvelden mogelijk verplaatst kunnen worden (uiteraard moet ook daar dan weer een nieuwe locatie voor gevonden worden) of om achter de voetbalvelden te bouwen. In het oosten zijn al woningbouwplannen, wellicht is het slim om die iets uit te breiden. En in het zuiden zou gedacht kunnen worden om het noordelijke deel van het bedrijventerrein te verplaatsen, zodat daar plek vrij komt voor woningbouw (direct aan bestaande bebouwing).

Bij de keuze voor woningbouwlocaties zou rekening gehouden moeten worden met de kwaliteiten van het omliggende landschap. De Polder Mijzijde (ten westen van Kamerik) heeft bijvoorbeeld verschillende historische elementen die bescherming verdienen, zoals de Greft, de Kamerikse Nessen en de Achterwetering. Deze elementen vragen een polder om in ingebed te zijn.

Ook voor Kamerik en Kanis geldt dat er sterk de behoefte is om bovenstaande mogelijkheden verder te bespreken in een breder dorpsgesprek.

Uitkomst enquête – aantal stemmen per locatie

Wonen

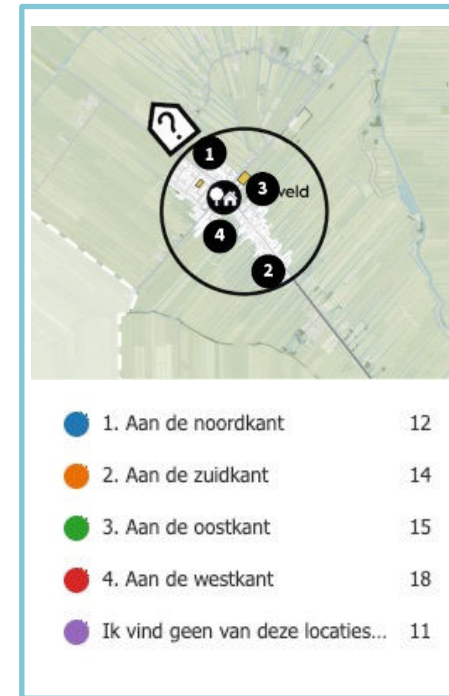
Locaties Zegveld

Geschiktheid locaties

In de stakeholderbijeenkomsten zijn uiteindelijk 4 verschillende locaties benoemd. Deze locaties hebben we via de enquête voorgelegd aan een bredere groep. Tijdens de open bijeenkomst bespraken we de uitkomsten van de enquête en een eerste denkrichting. De belangrijkste uitkomsten staan hieronder weergegeven, op volgorde van het aantal stemmen dat de betreffende locatie in de enquête heeft gekregen:

- Het aantal stemmen is behoorlijk verspreid (de locaties krijgen allemaal tussen de 12 en 18 stemmen). Dit kan er op duiden dat het wellicht een **denkrichting is om de woningen te verspreiden over meerdere locaties**. Dat wordt ook bevestigd in de gesprekken: een grotere wijk past niet bij de uitstraling van een kleine kern als Zegveld.
- **De locatie aan de westkant krijgt de meeste stemmen (locatie 4)**. Ook in de bijeenkomst werd deze locatie als meest kansrijk gezien. Daarbij kan bijvoorbeeld gedacht worden aan de plek waar nu de speeltuin en de volkstuin ligt (daar moet dan een andere bestemming voor gevonden worden). Ook kan eraan worden gedacht om de school te verplaatsen naar een plek dichterbij de voorzieningen (en ook op die nieuwe locatie van de school de combinatie te maken met woningbouw). Er komt daarmee plek vrij om uit te breiden ‘in de oksel’ van Zegveld.
- **Daarnaast is de locatie in het noorden besproken (locatie 1)**. De wegen Korensloot en Broeksloot zijn in het verleden al zo aangelegd, dat de aansluiting naar buiten toe makkelijk is te maken (er waren destijds al ideeën om op die locatie woningen toe te voegen).
- **Op locatie 3 wordt momenteel de wijk Weidz gebouwd.**

Ook voor Zegveld geldt dat er sterk de behoefte is om bovenstaande mogelijkheden verder te bespreken in een breder dorpsgesprek.

Uitkomst enquête – aantal stemmen per locatie

Wonen

Locaties

Tijdens de bijeenkomsten is nog een aantal aanvullende opmerkingen gemaakt. Deze opmerkingen zijn hieronder en op de volgende pagina weergegeven.

- **Bouwen voor lokale of regionale behoefte** - De vraag wordt vaak gesteld of de woningen vooral bestemd zijn voor de lokale of de regionale behoefte. Daarop wordt geantwoord dat de verschillende gemeentes zelf voldoende locaties aanwijzen om aan de eigen behoefte te kunnen voldoen (zo heeft Utrecht voldoende locaties aangewezen om aan de Utrechtse woonbehoefte te voldoen). Natuurlijk neemt dit niet weg dat in een vrije woningmarkt het nog steeds zo kan zijn dat ook mensen uit andere gemeenten een woning in de gemeente Woerden kopen.
- **Radicaal anders denken** - Bij nieuwe woningbouwplannen zou ook radicaal anders geacht kunnen worden. Zo zou niet het aantal benodigde woningen centraal gesteld kunnen worden, maar eerder de vraag hoeveel woningen het landschap aan kan. Daarnaast moet naar meer creatieve oplossingen gezocht worden. Een parkeergarage kan gecombineerd worden met groenvoorzieningen en een verblijfsfunctie. Grachten kunnen doorgetrokken worden in nieuw te bouwen wijken. Dit zorgt ervoor dat de leefbaarheid een impuls krijgt.
- **Combinaties binnen de kernen** - Binnen de kleine kernen (Kamerik, Kanis en Zegveld) zijn weinig mogelijkheden voor nieuwbouw. Hier zou het wel kansrijk kunnen zijn om combinaties tussen functies te maken, zoals bijvoorbeeld de combinatie wonen en dorps huis. Hiermee komt de haalbaarheid van de aanvullende functies ook dichterbij. Als voorbeeld wordt het woonzorgcentrum in Kamerik genoemd.
- **De locaties in het buitengebied betreft vaak slappe (veen)bodem** – hoewel daar steeds meer ervaring mee wordt opgedaan, is de vraag wel of het verstandig is om daar te bouwen. Het is in ieder geval duidelijk dat het onbetaalbaar is om dat op kleine schaal te doen.

Foto: Martens Bouw

Woonzorgcentrum Kamerik
Voorbeeld van combi wonen en zorg

Veghels Buiten
Voorbeeld voor kleinschalig toevoegen van woningen in het buitengebied, bijvoorbeeld als transformatie van boerenerven.
Tekening: LOS stadomland

Wonen

Locaties

- **Doelgroepen** - De insteek van de gesprekken lag niet op de doelgroepen waarvoor gebouwd moet worden. Die zijn immers al in de woonvisie benoemd. Uiteraard is het wel zo dat de behoeften per doelgroep verschillen. Bij de keuze van locaties zou hiermee rekening moeten worden gehouden (woningen voor ouderen zouden bijvoorbeeld dicht bij voorzieningen gebouwd moeten worden). Daarnaast wordt er veel gesproken over koopwoningen, maar is er ook sterk behoefte aan meer sociale huurwoningen.
- **Transformatie van boerenerven** – vooral bij de kernen Harmelen, Kamerik, Kanis en Zegveld kan een strategie ontwikkeld worden om vrijkomende boerenerven te transformeren. Het splitsen van woningen kan kansrijk zijn op verschillende plekken een klein aantal woningen te realiseren.
- **Compact bouwen in de kern of bouwen aan de rand van het dorp** – in de bijeenkomsten geven deelnemers regelmatig aan dat de natuur zoveel mogelijk behouden moet worden en dat er ook gekeken moet worden naar locaties binnen de contour. Daarbij zijn de meeste deelnemers het er over eens dat de mogelijkheden onvoldoende zijn om echt aan de behoefte te voldoen, maar dat die locaties wel prioriteit hebben zodat het groen behouden kan blijven. Daarom hebben we in de enquête de vraag gesteld of de gemeente moet inzetten op compact bouwen in de binnenstad of nieuwe woningen moet toevoegen aan de rand van het dorp. Een kleine meerderheid kiest daarbij voor nieuwe woningen aan de rand van het dorp (55%).
- **Prijzen woningen** – Deelnemers geven aan dat er vooral behoefte is aan kleine betaalbare woningen. Daarop zou de komende jaren de focus moeten liggen. Ook in het buitengebied worden nog vaak erven getransformeerd tot woningen, maar dat betreft vaak een bijzonder hoge prijsklasse. Ook hier kan gekeken worden of er meerdere goedkopere woningen gerealiseerd kunnen worden.
- **Locaties Woerden** – Omdat er voor Woerden voldoende locaties beschikbaar zijn om aan de woningbouwopgave te voldoen, is het onderwerp binnen de kern Woerden niet besproken. De vraag is gesteld of het mogelijk is om het buiten dit participatieproces alsnog over specifieke punten te hebben, waaronder bijvoorbeeld de woningdichtheid.

Compact bouwen binnen de kern of nieuwe woningen aan de rand van het dorp?

Waardering woonomgeving

Hoe waarderen inwoners de huidige woonomgeving?

Waardering woonomgeving

Enquête

Algemeen tevredenheid – positief over woonomgeving

In de bijeenkomsten komt vaak naar voren dat inwoners tevreden zijn over hun woonomgeving. Dat is ook terug te zien in de antwoorden op de vragen uit de enquête. Zo hebben we de inwoners gevraagd hoe tevreden zij zijn over hun woonomgeving. De gemiddelde beoordeling is een 4.0 (op een schaal van 5). De verschillen tussen de kernen zijn niet groot, maar de inwoners van Kamerik en Kanis lijken het meest tevreden te zijn, de inwoners uit Zegveld het minst tevreden (Woerden: 3,9 – Harmelen: 4,1 – Kamerik & Kanis: 4,3 – Zegveld: 3,7)

Tevredenheid over groen

We hebben inwoners gevraagd hoe belangrijk zij de hoeveelheid groen in de woonomgeving vinden én hoe tevreden zij hierover zijn. Inwoners geven over het algemeen aan dat zij dit heel belangrijk vinden (4,5/5). De verschillen zijn hierbij minimaal. *Woerden (4,5), Harmelen (4,3), Kamerik & Kanis (4,6), Zegveld (4,5).*

De gemiddelde tevredenheid over het groen is een 3,6 op een schaal van 5. Harmelen lijkt daarbij iets beter te scoren dan de andere kernen, maar ook hierbij zijn de verschillen minimaal. *Woerden (3,5), Harmelen (4,0), Kamerik & Kanis (3,7), Zegveld (3,4)*

Tevredenheid over voorzieningen om anderen te ontmoeten

We hebben inwoners gevraagd hoe belangrijk zij voorzieningen vinden om andere te ontmoeten én hoe tevreden zij hierover zijn. Inwoners geven aan dit minder belangrijk te vinden dan groen (3,6/5). Deze conclusie geldt voor alle kernen. *Scores per kern: Woerden (3,6), Harmelen (3,5), Kamerik & Kanis (3,7), Zegveld (3,4)*

De gemiddelde tevredenheid over voorzieningen om anderen te ontmoeten is een 3,4 op een schaal van 5. De tevredenheid over voorzieningen om anderen te ontmoeten is ook lager dan de tevredenheid over groen. De inwoners van Kamerik scoren het hoogste op dit onderwerp, Zegveld het laagste.

Scores per kern: Woerden (3,3), Harmelen (3,4), Kamerik & kanis (3,7), Zegveld (3,0)

Algemene beoordeling

Beoordeling voorzieningen ontmoeten

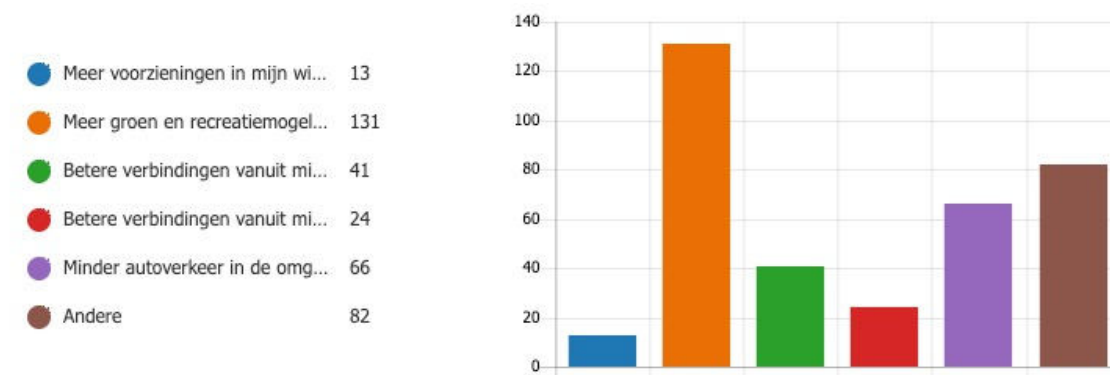
Waardering woonomgeving

Enquête

Waar moet de gemeente op inzetten om de woonomgeving te verbeteren?

We stelden in de enquête ook de vraag waarop de gemeente moet inzetten om de woonomgeving te verbeteren. Respondenten konden één keuze maken uit de volgende antwoorden:

- Meer voorzieningen in mijn wijk, zoals winkels, sportvelden en scholen
- Meer groen en recreatiemogelijkheden in mijn wijk, zoals parkjes en wandelpaden
- Betere verbindingen vanuit mijn wijk naar het buitengebied
- Betere verbindingen vanuit mijn wijk naar voorzieningen in het centrum zoals horeca en cultuur
- Minder autoverkeer in de omgeving
- Andere

Opvallend is dat 1 categorie bijzonder hoog scoort: meer groen en recreatiemogelijkheden in mijn wijk, zoals parkjes en wandelpaden (37% van de stemmen). Deze wordt opgevolgd door 'minder autoverkeer in de omgeving (18%) en betere verbindingen vanuit mijn wijk naar het buitengebied (11%). Daarnaast is het opvallend dat 2 categorieën nauwelijks gekozen worden: meer voorzieningen in mijn wijk (4%) en betere verbindingen vanuit mijn wijk naar het centrum (7%).

De categorie 'andere' is in het bijzonder interessant omdat inwoners deze antwoorden spontaan geven. Dit is echter echt een 'verzamelbak van allerlei verschillende aandachtspunten. Enkele opvallende punten die vaker genoemd worden, zijn:

- Bestaande omgeving is goed / ik ben tevreden
- Verkeersveiligheid
- Minder geluidsoverlast A12
- Meer parkeerplaatsen
- Meer huizen bouwen en nieuwe woonvormen
- Minder nieuwbouw
- Onderhoud van stoepen en groen
- Wegen en voetpaden verbeteren
- Biodiversiteit
- Gezamenlijke energieopwekking
- Stimuleren dat inwoners elkaar ontmoeten
- Voorzieningen voor jongeren en speeltuinen

Waardering woonomgeving

Bijeenkomsten

Verschillen tussen kernen

In de enquête komen de verschillen tussen de kernen nauwelijks naar voren. Uit de bijeenkomsten zijn echter wél enkele belangrijke nuances aan te brengen.

Voor alle kernen geldt dat het buitengebied beter toegankelijk kan worden gemaakt, zodat het makkelijker is om het buitengebied in te wandelen. De wandel- en fietspaden kunnen verbeterd worden. Zeker in het broedseizoen zijn veel paden afgesloten. Daarnaast geldt voor alle kernen dat er specifiek gekeken kan worden naar voorzieningen voor jongeren. Met deze doelgroep zou het gesprek gevoerd moeten worden wat hen precies aanspreekt.

Woerden

Deelnemers aan de bijeenkomsten van Woerden noemen de kern met recht de hoofdstad van het Groene Hart. Het leefklimaat is prettig en Woerden beschikt over een mooi centrum met veel winkels. Deelnemers beseffen zich dat ze de ‘luxepositie’ hebben dat er voldoende plancapaciteit is voor woningbouw. Belangrijkste aandachtspunten zijn:

- Wonen: de betaalbaarheid van woningen staat onder druk. Er is vooral behoefte aan goedkopere woningen en het blijven mixen van verschillende doelgroepen.
- Verkeer: er zijn verkeersinfarcten op verschillende plekken. Er is veel verkeer in Woerden dat Woerden niet als bestemming heeft. Dit verkeer zou rondom de stad geleid kunnen worden (zie ook de paragraaf over de randweg). Daarnaast is er ook parkeerdruk op plekken die eigenlijk juist een unieke plek voor de stad zijn, zoals bijvoorbeeld de haven. Als het parkeren daar beperkt wordt, dan kan het gebied een enorme upgrade krijgen.
- Groen & Ontmoeten: zoals ook uit de enquête blijkt, is er behoefte aan meer ruimte voor groen en recreatiemogelijkheden. De deelnemers wijzen er in het bijzonder op dat de samenleving steeds ouder en individualistischer wordt en dat het stimuleren van ontmoeting daardoor ook steeds belangrijker wordt. De functie van de bibliotheek wordt daarbij genoemd. De ambitie om hiervoor een prijsvraag op te stellen en de inwoners te betrekken om de opties op tafel te krijgen wordt positief ontvangen: “heel Woerden moet er van kunnen genieten”.

Aan de hand van enkele voorbeelden hebben we besproken wat kansrijk voor Woerden kan zijn. Deze voorbeelden zijn weergegeven op de volgende pagina. Opgemerkt wordt dat alles om ruimte vraagt: groen, wonen, werken, mobiliteit. Dat vraagt nadrukkelijk om meervoudig ruimtegebruik. De piektijden op werklocaties zijn anders dan de piektijden voor woonlocaties. Het is daarom aantrekkelijk om wonen en werken steeds meer te mengen, zodat de ruimtes op alle tijdstippen optimaal gebruikt worden.

Kleinere kernen

Specifiek voor de kleinere kernen geldt dat het behoud van bestaande voorzieningen vaak wordt genoemd, zoals de winkels en het dorps huis. De afgelopen jaren zijn er voorzieningen verdwenen. De focus zou nu moeten liggen op het behouden van datgene wat er nog is. In Zegveld wordt nadrukkelijk benoemd dat dit een zelfstandige kern moet blijven, die niet afhankelijk wordt van Kamerik. In Kamerik wordt benoemd dat niet alleen het dorps huis het moeilijk heeft, maar dat ook andere voorzieningen een zorg zijn. In Kanis zijn geen voorzieningen meer aanwezig. De vraag is of daar bijvoorbeeld een beperkte levensmiddelenwinkel haalbaar zou zijn.

Kwaliteit woonomgeving

Mogelijkheden

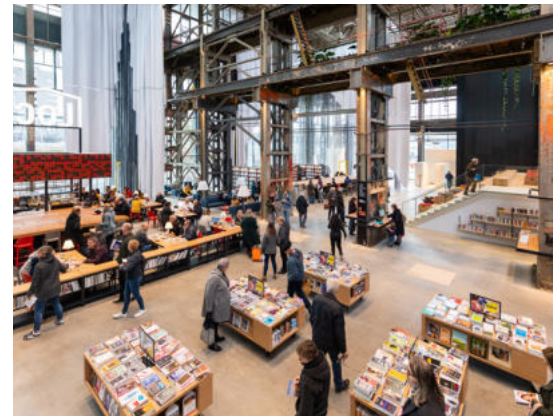
Afbeelding: Antwerpen

Groen netwerk – Er is veel enthousiasme om een groen netwerk binnen Woerden te creëren. Dit kan door bestaande routes te verbinden en een combinatie van natuur & recreatie toe te passen. Een oost-west verbinding is bijvoorbeeld via de Oude Rijn en de Singel te realiseren. Een noord-zuid verbinding van Landgoed Bredius naar Landgoed Linschoten. Deze locatie kan ook

Afbeelding: KidsProof

Speelveldjes – Er zijn al veel speeltuintjes aanwezig, maar deze kunnen nog functioneler ingericht worden om ook andere doelgroepen dan alleen kinderen te bedienen of om bijvoorbeeld hittestress tegen te gaan en water op te vangen.

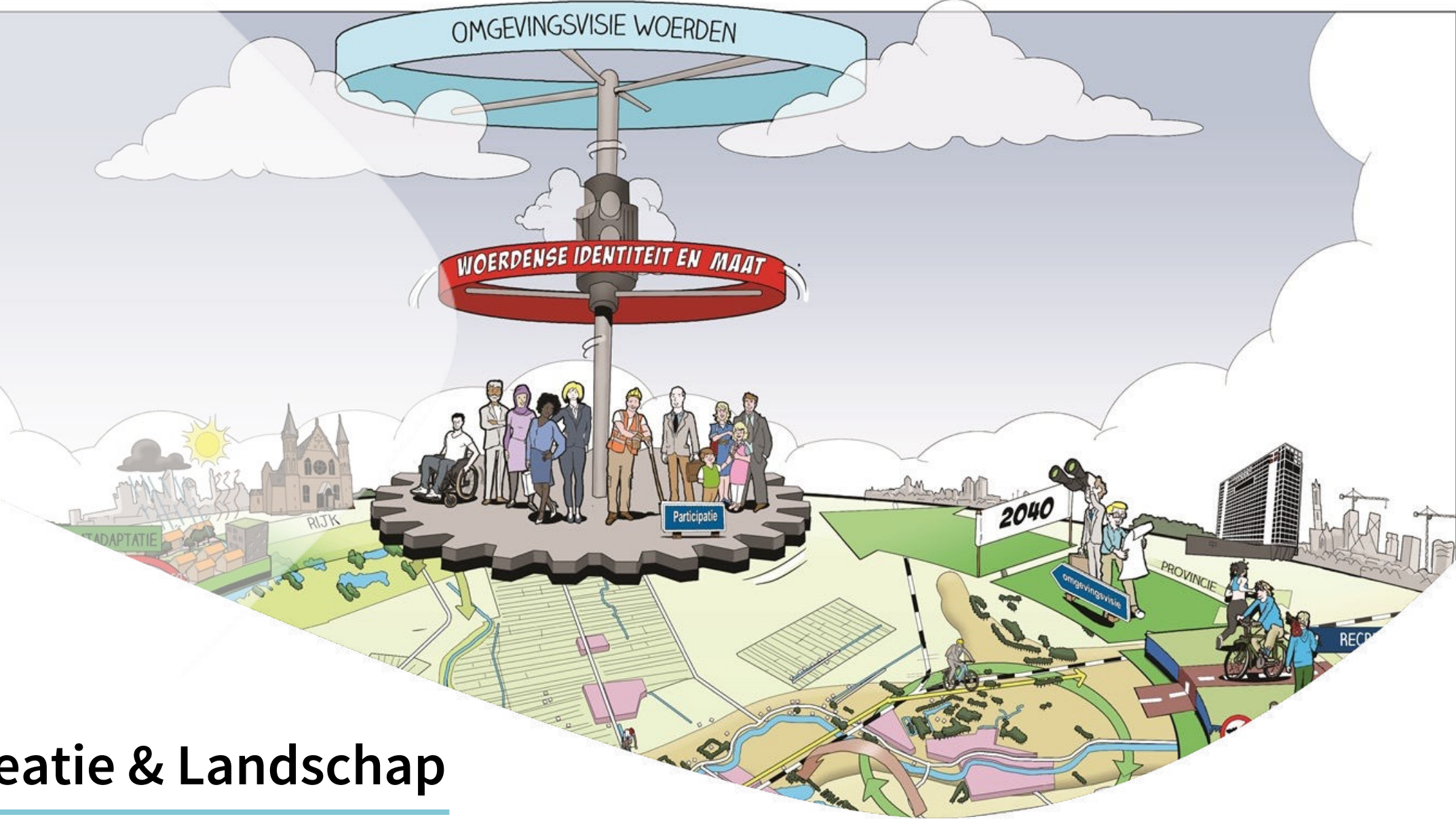
Afbeelding: Tilburg.com (Lochal)

Combineren van functies – in de binnenstad zijn verschillende functies aanwezig, maar hierbij kunnen nog meer vernieuwende combinaties gemaakt worden, zoals bijvoorbeeld een combinatie van bibliotheek, horeca, flexibele werkplekken, etc.

Afbeelding: Poezieverrijkt.nl

Kunst in de openbare ruimte – Er zou meer aandacht voor kunst in de openbare ruimte mogen zijn. Als voorbeeld worden prikkelende teksten genoemd die aanzetten tot denken.

3. Recreatie & Landschap

Participatie Omgevingsvisie

Introductie

Recreatie & Landschap

Inleiding

Een ander thema dat centraal stond tijdens het participatieproces was het thema 'Recreatie & Landschap'. Het vertrekpunt waren de situatie en de opgave zoals die omschreven zijn in de omgevingsagenda (zie kader hiernaast).

Tijdens de participatie stonden de volgende vragen centraal:

- Wat zijn volgens u belangrijke kwaliteiten van het buitengebied?
- Hoe ervaart u de verbindingen met het buitengebied? Welke zijn goed en welke kunnen verbeterd worden?
- Hoe ervaart u de randen van het dorp? Welke zijn goed en welke kunnen verbeterd worden?
- Welke mogelijke functies zie u in de toekomst voor het gebied tussen Harmelen en Utrecht?

Dit hoofdstuk geeft de uitkomsten weer. Achtereenvolgens geven we de uitkomsten van de enquête en de stakeholderbijeenkomsten weer.

Situatie

Als gevolg van de toename van het aantal inwoners en de toenemende vrije tijd groeit de behoefte aan kwalitatief goede recreatievoorzieningen. Het gaat daarbij om groene uitloopgebieden en parken met wandel- en fietspaden binnen een straal van circa 5 kilometer om en in de verschillende woongebieden. Daarnaast is sprake van toename van de vraag naar unieke en bijzondere overnachtingslocaties in het Groene Hart en naar georganiseerde sport- en spelvoorzieningen. Met name rondom Woerden-West en Harmelen is sprake een hoge (verstedelijkings-) druk op de groene uitloopgebieden. Naast de lokale vraag naar recreatievoorzieningen speelt ook de vraag vanuit de groeiende Utrechtse stedelijke regio. Huidige recreatiemogelijkheden zijn kwalitatief niet toereikend en onvoldoende met elkaar verbonden. Het landelijk gebied (Zegveld en Kamerik) biedt meer mogelijkheden voor recreatief medegebruik van het agrarisch gebied.

Opgave

De opgave betreft het verbeteren van de recreatieve uitloopmogelijkheden door een verbetering van bestaande recreatiegebieden, parken en recreatieve infrastructuur. Ontwikkel daarom een visie waarbij kwaliteiten van bestaande recreatiemogelijkheden worden gewaardeerd en welke recreatieve aanvullingen nodig zijn. Onderzoek en benut combinatiekansen van recreatievoorzieningen met andere opgaven in het landelijke gebied.

Landschap & Recreatie

Uitkomsten enquête

Waar recreëren inwoners?

In de enquête hebben we de vraag gesteld *waar* mensen recreëren. Daarbij konden inwoners kiezen uit de antwoorden:

- In en rond mijn eigen woonwijk
- In het centrum van mijn stad
- Rondom mijn stad of dorp

De meeste respondenten geven aan in het buitengebied rondom de stad of het dorp te recreëren (36%), opgevolgd door in en rond de eigen woonwijk (30%), het centrum (16%) en bij recreatieplas Cattenbroek (11%) scoren lager. In de categorie 'overig' worden bijvoorbeeld 'thuis' en 'in een andere gemeente' en 'in een andere provincie' genoemd.

 In en rond mijn eigen woonwijk	175
 In het centrum van mijn stad ...	96
 Rondom mijn stad of dorp (bu...	211
 Bij recreatieplas Cattenbroek	64
 Andere	38

Landschap & Recreatie

Uitkomsten enquête

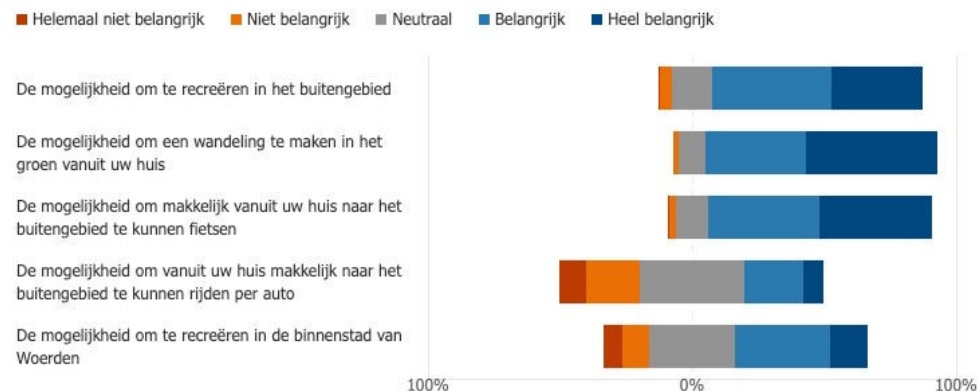
Hoe belangrijk zijn bepaalde recreatiemogelijkheden en hoe worden die gewaardeerd?

Daarnaast hebben we de vraag gesteld hoe belangrijk zij specifieke recreatiemogelijkheden vinden. De tevredenheid over deze mogelijkheden lijkt over het algemeen ook op orde te zijn. Zelfs het minst positief beoordeelde onderdeel (de mogelijkheid om te recreëren in de binnenstad van Woerden)) scoort nog steeds in 94% van de gevallen een neutrale tot een heel positieve beoordeling.

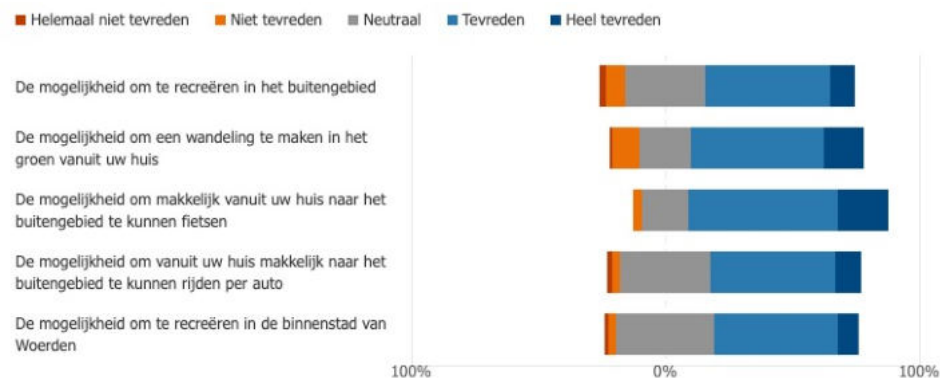
Desondanks kunnen de volgende conclusies getrokken worden:

- Het meest belangrijk vinden inwoners de mogelijk om een wandeling te maken in het groen vanuit huis (voorkeur 1 van 5). De tevredenheid hierover is over het algemeen positief, al staat deze op nummer 3 van de tevredenheidsscore.
- Het tweede belangrijkste vinden inwoners de mogelijkheid om makkelijk vanuit huis naar het buitengebied te kunnen fietsen (voorkeur 2 van 5). De beoordeling hierover is ook erg positief (nummer 1 van de tevredenheidsscore).
- Het derde belangrijkste punt vinden inwoners de mogelijkheid om in het buitengebied te kunnen recreëren (voorkeur 3 van 5). De beoordeling staat ook op nummer 3.
- Het vierde belangrijkste punt vinden inwoners de mogelijkheid om in de binnenstad te recreëren (voorkeur 4 van 5).
- Het minst belangrijk vinden inwoners de mogelijkheid om vanuit huis het buitengebied per auto te kunnen bereiken (voorkeur 5 van 5).

Hoe belangrijk is voor u...

Hoe tevreden bent u over...

Landschap & Recreatie

Woerden

De uitkomsten van de enquête worden bevestigd door de deelnemers aan de verschillende bijeenkomsten. Daarbij wordt er ook op een aantal specifieke punten gewezen:

- **Mogelijkheden voor Landgoed Bredius en Cattenbroekerplas** - Het wordt steeds drukker in het buitengebied. Een voorbeeld daarvan is de drukte op Landgoed Bredius. Er is behoefte aan om deze bezoekers beter te spreiden. Een groen netwerk in de stad (zie ook kwaliteit van de leefomgeving) kan daarbij helpen. De gedachte wordt ook geopperd om het Brediuspark meer te zoneren, zodat er een gedeelte komt dat intensief gebruikt wordt en een gedeelte dat meer beschermd wordt. Een andere plek die meer aandacht verdient is de Cattenbroekerplas. Daar is nog een enorme impuls te geven. Dit wordt zowel herkend vanuit Woerden als Harmelen. De Cattenbroekerplas kan een veel duidelijkere natuur- en recreatiefunctie krijgen tussen deze kernen in.
- **Drukke op wegen buitengebied** - Het wordt steeds drukker op de wegen in het buitengebied. Veel wegen zijn smal en moeten verschillende verkeersstromen afwikkelen, zoals wandelaars, fietsers, agrarisch verkeer, auto's en bussen. Het verdient aandacht om te kijken of het snelle (auto, bus, agrarisch) van het langzame verkeer (fiets, voetgangers) gescheiden kan worden. Deze infrastructuur verdient ook mee aandacht op het gebied van onderhoud, zeker als het gebruik steeds verder toeneemt. Er zijn veel mooie plekken – het gaat er vooral om om die goed met elkaar te verbinden én om die bekend te maken.
- **Stadsranden** - De stadsranden van Woerden hebben een wisselende kwaliteit. Zo zijn er aan de ene kant fraaie dijkjes te vinden, maar vindt er aan de andere kant verrommeling plaats (zoals bij enkele bedrijventerreinen en Molenvliet). De échte verbinding met het buitengebied ontbreekt. De gebieden tot 3 kilometer rondom de kern verdienen meer aandacht.
- **Aandacht voor verbindingen bij nieuwe wijken** – Tijdens de bijeenkomsten is benoemd dat bij de aanleg van nieuwe wijken goed gekeken wordt naar de infrastructuur. Daarbij moet niet alleen gedacht worden aan de infrastructuur voor de fiets, auto, bus en openbaar vervoer, maar bijvoorbeeld ook aan de recreatieve infrastructuur over water. Het nieuw te ontwikkelen gebied rondom het station kan via een vaarverbinding bijvoorbeeld verbonden worden met de nieuwe wijk. Daarmee wordt de Singel verbonden met 'de andere kant van het spoor' en daarmee ook ontsloten naar grotere vaargebieden.

Landschap & Recreatie

Harmelen

Kwaliteit

Harmeling ligt ingesloten in de geweldige gebieden van het Groene Hart. Het is een mooi gebied om in te fietsen en te wandelen. In de omgeving zijn ook verschillende activiteiten te ondernemen of bijzondere plekken te bezoeken, zoals de kinderboerderij, de Geertjeshoeve, Kasteel de Haar en het Vijverbos. Tegelijkertijd wordt er aangegeven dat er nog ruimte is om échte kwaliteiten toe te voegen. Veel voorzieningen liggen op afstand, zodat de auto vaak benodigd is.

Mogelijkheden

De volgende mogelijkheden zijn benoemd om het gebied verder te ontwikkelen:

- **Versterk de waterverbindingen.** Deze bieden een unieke kans, zeker als 'lint' tussen Harmelen en Utrecht.
- **De recreatiemogelijkheden liggen nu vooral ten noorden van Harmelen.** Ten zuiden van de kern ligt echter een unieke kans om daar een groot park aan te leggen. Dit park kan de verbinding met Cattenbroek, zodat ook de aansluiting met Woerden gemaakt kan worden.
- **Denk ook aan extra kleinschalige voorzieningen,** waarbij de natuurbeleving voorop staat.
- **Verbeter de (te smalle) infrastructuur** en zorg voor meer aangename wandel- en fietspaden.

Landschap & Recreatie

Kamerik, Kanis & Zegveld

Prachtig groene hart

Het groene hart is prachtig. Tegelijkertijd wordt er ook steeds meer drukte ervaren (“het lijkt soms wel een festivalterrein”).

Nog te vaak moet de voetganger of fietser gebruik maken van een drukke weg waarop ook het auto-, bus- en agrarisch verkeer zit. Er wordt bovendien vaak (veel) te hard gereden, wat niet alleen hinderlijk is voor de beleving, maar wat ook meteen een risico is voor de verkeersveiligheid. Het scheiden van loop- en fietspaden kan hier een oplossing voor zijn. Daarbij wordt ook opgemerkt dat het onderhoud aan de paden en wegen verbeterd zou moeten worden.

Daarnaast is het niet eenvoudig om vanuit het dorp direct het buitengebied in te lopen. Er kan gekeken worden om meer doorsteekjes te maken vanuit de dorpen naar het buitengebied. In het broedseizoen zijn ook veel gebieden gesloten, waardoor het aantal mogelijkheden nog verder ingeperkt wordt. Vooral in Kamerik lijken er voldoende mogelijkheden te zijn om een aantal wandelroutes toe te voegen, wat ook leidt tot een betere spreiding van de recreanten. Ook hier moet een balans gevonden worden: meer wandelpaden kunnen ook weer meer bezoekers aantrekken, waardoor de druk feitelijk zelfs nog verder toeneemt.

Kamerik heeft een beschermd dorpsaanzicht. Het is belangrijk om dit te behouden (de afgelopen jaren lijkt dit minder aandacht te krijgen).

Landbouwtransitie & Natuurbehoud

Het buitengebied kent enkele unieke natuurgebieden (Natura 2000). Tegelijkertijd gaat er de komende jaren veel veranderen in het buitengebied. De verwachting is dat de landbouwtransitie veel impact gaat hebben. De vraag is hoe het buitengebied er over een aantal jaren uitziet. Hiervoor wordt een aparte visie op de landbouwtransitie opgesteld.

Landschap & Recreatie

Natuurbehoud

Meer aandacht voor natuurbehoud

In alle kernen wordt er op gewezen dat het behoud van de natuur van groot belang is (zeker wanneer het over woningbouw gaat). Zoals een deelnemer het verwoordt: “Bodem, groen en water, de rest komt later”. Er wordt daarbij opgemerkt dat er nauwelijks tot geen onderzoek beschikbaar is over de stand van de biodiversiteit en de belangen van de verschillende gebieden. Het lijkt ook niet haalbaar om deze onderzoeken af te ronden, voordat de eerste versie van de omgevingsvisie op wordt geleverd. Het verzoek wordt daarom gedaan om de komende periode verschillende onderzoeken uit te voeren, zodat deze meegenomen kunnen worden bij een update van de omgevingsvisie én al als input kunnen dienen voor andere visie-trajecten (bijvoorbeeld wanneer definitieve keuzes gemaakt worden ten aanzien van woningbouwlocaties).

Om de betaalbaarheid van natuurbehoud te stimuleren, zou bijvoorbeeld een groenfonds opgericht kunnen worden. Daarbij kunnen bijvoorbeeld partijen die een locatie ontwikkelen tot woningbouwlocatie verplicht worden gesteld om een bijdrage te leveren, zodat dit geld geïnvesteerd kan worden in groen en recreatie.

Daarnaast kan een expliciete groennorm opgesteld worden, zodat bij alle ontwikkelingen ook een verplicht percentage van de openbare ruimte daadwerkelijk aan groen wordt besteed. Dit stimuleert met name de vergroening binnen de verschillende kernen.

Gebied tussen Harmelen en Utrecht

Gebied tussen Harmelen en Utrecht

Toekomstige functies

Zowel in de enquête als bij de bijeenkomsten voor Harmelen hebben we deelnemers gevraagd hoe zij naar het gebied tussen Harmelen en Utrecht kijken. In de huidige situatie vinden zij een mooi gebied met een eigen identiteit met veel groen en water. Het gebied is echter ook weinig toegankelijk.

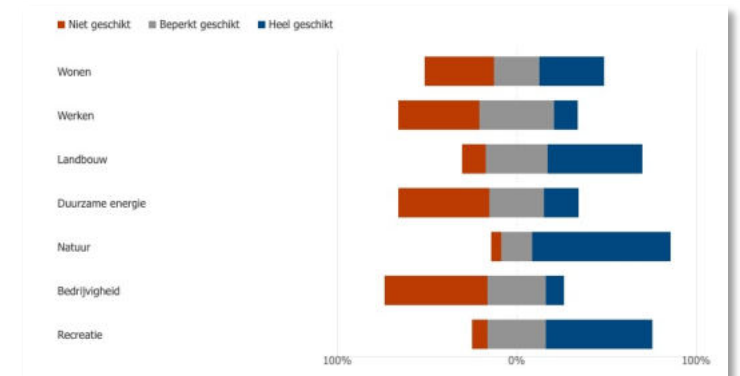
In de toekomst krijgt de Harmelerwaard mogelijk een andere functie: de tuinders hebben aangegeven dat hun bedrijven op termijn niet levensvatbaar lijken te zijn op deze locatie. Daarom kan er nagedacht worden over nieuwe functies voor dit gebied. In de enquête hebben we de vraag gesteld welke functies de deelnemers zien voor dit gebied. Daarbij scoren vooral natuur, recreatie en landbouw hoog. Bedrijvigheid, duurzame energie en werken scoren het laagst. De functie wonen scoort in de middenmoot. Dat is opvallend, omdat bij de vraag over geschikte woningbouwlocaties (zie ook paragraaf 'wonen') de Harmelerwaard als meest gekozen locaties naar voren kwam. Het lijkt erop dat inwoners het gebied bij voorkeur als een 'groene zone' zien, maar dat er 'als er echt locaties gekozen moeten worden', wel woningbouw toegevoegd kan worden.

De uitkomsten uit de enquête komen daarmee overeen met de uitkomsten uit de bijeenkomsten. Deelnemers geven aan dat de mogelijkheid wellicht ontstaat om er iets unieks van te maken. Het gebied moet vooral dienen als groene zone tussen Harmelen en Utrecht, met een focus op rust en natuur, wandelen en recreatie op het water, zoals op de Vecht.

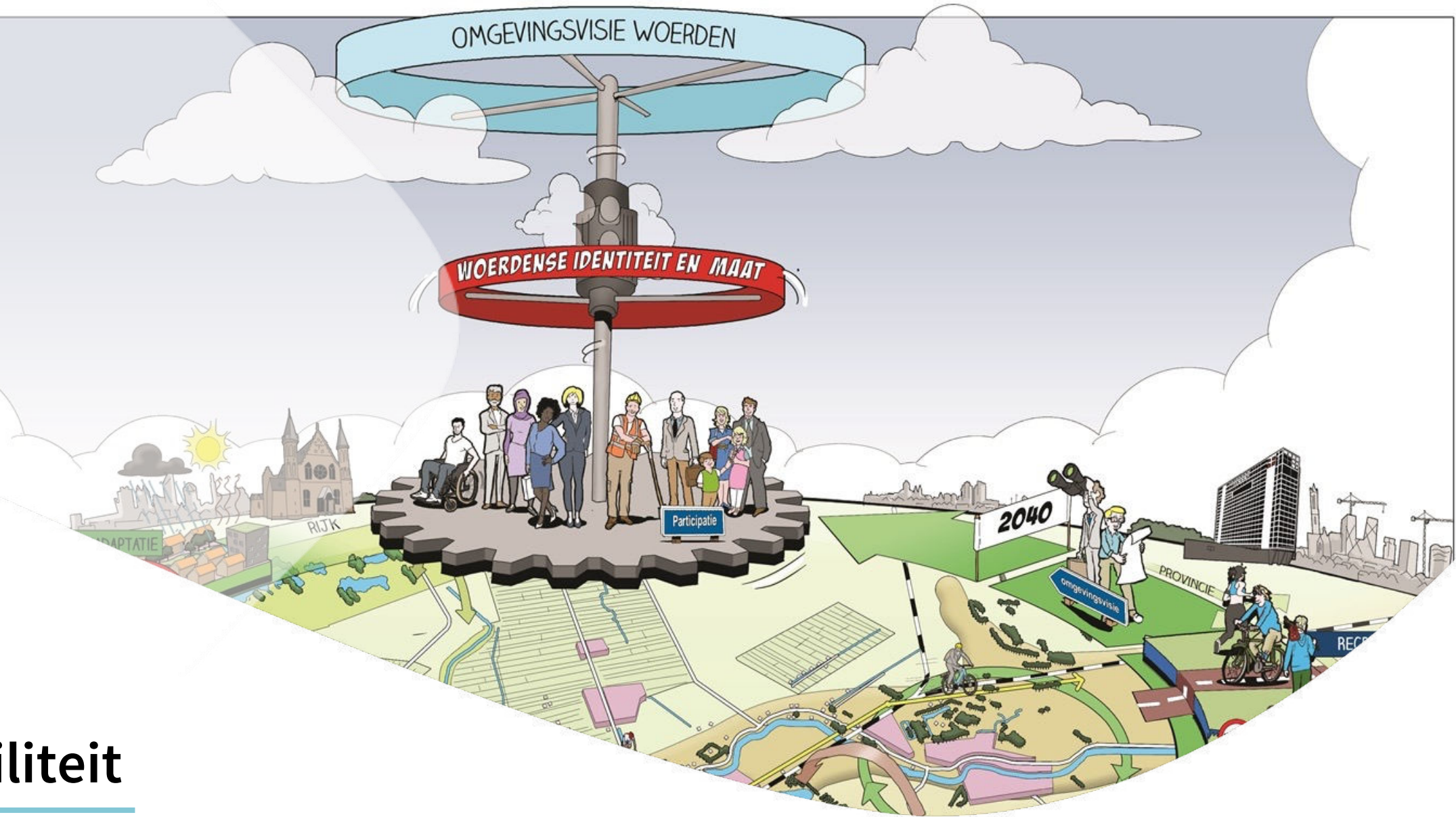
Er zou ook ruimte zijn voor woningbouw, waarbij een aantal deelnemers aangeven dat dit heel beperkt zou moeten zijn. Een aantal andere deelnemers is echter van mening dat wat grootschaliger bouwen ook mogelijk is, als de verhouding groen maar groter is.

Tenslotte liggen er kansen om de infrastructuur te verbeteren. Zo ontstaat er ruimte voor een brede snelfietsroute naar Utrecht. Het gebied zou autoluw ingericht kunnen worden ("auto te gast"). De ontsluiting kan geregeld worden via de geplande brug. Het idee is dat deze brug er komt, maar het project is even 'on hold' gezet omdat eerst de exacte functie helder moet zijn (een brug voor inwoners kent andere eisen dan een brug voor agrarisch verkeer). De brug moet niet alleen een oplossing bieden voor Harmelen, maar ook voor de inwoners van de Vleuterweide.

Bovenstaande punten moeten gezien worden als een allereerste verkenning – er kunnen nog geen conclusies aan verbonden worden. De ondernemers van de Harmelerwaard geven aan de komende periode graag met de verschillende partijen het gesprek aan te gaan om de wensen en mogelijkheden verder te verkennen. De verwachting is dan ook dat er voor dit gebied een gebiedsprogramma opgestart wordt.

Welke functie ziet u voor het gebied tussen Harmelen en Utrecht?

4. Mobiliteit

Participatie Omgevingsvisie

Introductie

Mobiliteit

Inleiding

Het laatste thema dat centraal stond tijdens het participatieproces was het thema 'Mobiliteit'. Het vertrekpunt waren de situatie en de opgave zoals die omschreven zijn in de omgevingsagenda (zie kader hiernaast).

Tijdens de participatie stonden de volgende vragen centraal:

- Hoe kijkt u naar de bereikbaarheid per auto? Hoe kijkt u naar de eventuele aanleg van een oostelijke randweg?
- Hoe kijkt u naar de bereikbaarheid per fiets, OV en te voet?

Dit hoofdstuk geeft de uitkomsten weer. Achtereenvolgens geven we de uitkomsten van de enquête en de stakeholderbijeenkomsten weer.

Situatie

Treinverbindingen naar de grote steden in de Randstad en een ligging aan de A12 maakt dat de gemeente goed verbonden is met de regio en de rest van Nederland. De doorstroming op de A12 zal zonder maatregelen in de toekomst niet meer vanzelfsprekend zijn. Landelijk is dit als knelpunt vastgesteld waardoor of een uitbreiding of het realiseren van een parallelwegenstructuur aan de orde zal zijn. Woningbouwontwikkelingen zoals Middelland-Noord en Snellerpoort en het ontwikkelen van bedrijventerreinen leiden tot een toename van het aantal verkeersbewegingen. Het spoor zal een grotere rol gaan spelen gezien de locatie vlakbij de stad Utrecht en de verwachte toename van het aantal treinen op het tracé. Met het project Poort van Woerden wordt ingezet voor de hoogwaardige aansluiting tussen fietsverkeer en OV. Woerden leent zich als compacte stad bij uitstek voor extra inzet op de fiets.

Opgave

Bereikbaarheid is een onderscheidende kwaliteit van de gemeente en maakt dat Woerden voor veel inwoners en ondernemers een aantrekkelijke locatie is. Zorg daarom dat Woerden goed bereikbaar blijft. Ontwikkel een verkeersvisie waarin ingegaan wordt op de toekomstbestendige mobiliteit van de gemeente en houdt rekening met technologische ontwikkelingen en nieuwe mobiliteitsconcepten.

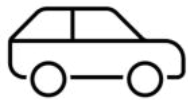
Mobiliteit

Belangrijkste conclusies

Bereikbaarheid - in de basis op orde

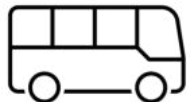
Over het algemeen wordt geconstateerd dat de bereikbaarheid op orde is. Tegelijkertijd wordt geconstateerd dat er voor de langere termijn nagedacht kan worden over een ander model en een andere infrastructuur. Dit model zou meer gericht moeten zijn op een bijzonder efficiënt (en gratis?) OV, meer focus op lopen en fietsen, een autovrije binnenstad waarbij geparkeerd worden langs de randen. Een dergelijk model is verder niet besproken, maar zou verder uitgediept kunnen worden in een apart traject.

Auto

Voor alle kernen geldt dat de bereikbaarheid per auto goed is. De ligging aan de A12 zorgt voor een goede ontsluiting. Per kern zijn er aparte aandachtspunten te benoemen. Zo geldt voor Woerden dat de autobereikbaarheid goed is, maar dat deze wel tegen grenzen aanloopt. Zeker wanneer er veel woningen toegevoegd worden, verdient ook de infrastructuur extra aandacht. Parkeren is vooral een aandachtspunt in het centrum. In het bijzonder is de bereikbaarheid van parkeerplaatsen vanaf de snelweg niet ideaal. In Harmelen is de ontsluiting recentelijk verbeterd door de aanleg van een randweg. Daarnaast staan op Putkop een gedeelte vol, maar tegelijkertijd ook een gedeelte leeg. Ook hier geldt dat er bij nieuwe woningbouwlocaties nadrukkelijk gekeken moet worden naar de aansluiting op de infrastructuur. Bij de kernen Kamerik, Kanis en Zegveld liggen de aandachtspunten vooral bij de drukte op de wegen in het buitengebied, waar de verschillende verkeersstromen op dezelfde weg afgehandeld worden (auto, fiets, voetgangers, bus, agrarisch verkeer). En specifiek voor Zegveld wordt aangegeven dat er te veel doorgaand verkeer door het centrum gaat, mede omdat het traject Hoofdweg-Milandweg hier door de bebouwde kom loopt en de woningen dicht op de weg staan. Dit komt de aantrekkelijkheid van het centrum en de kwaliteit van de leefomgeving niet ten goede.

Openbaar Vervoer

De bereikbaarheid per openbaar vervoer verschilt per kern. Voor Woerden wordt aangegeven dat het openbaar vervoer uitstekend is geregeld. Vooral de vele treinverbindingen maken de omliggende steden uitstekend bereikbaar. In Harmelen wordt de reguliere busverbinding benoemd, waardoor elk kwartier een bus vertrekt naar Woerden en naar Utrecht. Daar wordt wel de kanttekening bij geplaatst dat de reisduur naar Utrecht erg lang is. Voor de kernen Kamerik, Kanis en Zegveld zijn de mogelijkheden beperkt. Het huidige busvervoer wordt als het minimum gezien. De focus zou moeten liggen op het in stand houden van dit niveau. Daarnaast lijkt het kansrijk om de fietsroutes vanuit Kamerik, Kanis en Zegveld naar het station van Woerden te verbeteren, zodat deze inwoners beter gebruik kunnen maken van deze faciliteiten.

Mobiliteit

Belangrijkste conclusies

Fiets

Tijdens de bijeenkomsten met alle kernen wordt het belang van de fiets onderschreven. In een compacte stad als Woerden zou de fiets het belangrijkste vervoersmiddel moeten zijn. Er mag meer aandacht komen voor het stimuleren van het gebruik van de fiets. Er liggen bijvoorbeeld ook kansen voor meer snelfietsroutes, o.a. door de opkomst van de elektrische fiets. Ook in het buitengebied wordt deze ontwikkeling onderschreven.

Vanuit Woerden wordt aangegeven dat het spoor een belemmering is om goed van noord naar zuid te bewegen, vooral per fiets en te voet. Hiervoor zouden meer goede wandel- en fiets tunnels aangelegd kunnen worden, zodat het ook echt aantrekkelijker wordt om te fietsen.

Vanuit Harmelen wordt aangegeven dat de verbindingen naar Utrecht en Woerden goed zijn ("liever met de fiets dan met de bus"). De wegen in het buitengebied zijn echter smal en gevaarlijk (zoals bijvoorbeeld de Dorpeldijk), vooral omdat hier de verschillende verkeersstromen op dezelfde weg afgehandeld worden (auto, bus, fiets, voetganger, agrarisch).

Vanuit de kernen Kamerik, Kanis en Zegveld wordt aangegeven dat de verbindingen verbeterd moeten worden. Dit geldt vooral voor de verbindingen: (1) Kanis – Kamerik – Station Woerden (gescheiden fietspad, mogelijk aan de andere kant van het water dan het autoverkeer), (2) Kamerik – Harmelen (opwaarderen route), (3) Zegveld – Station Woerden (verbeteren van specifieke punten), en (4) een nieuw aan te leggen fietspad Zegveld – Kamerik/Kanis (en dan door naar Utrecht).

Voetgangers

Vanuit alle kernen wordt aangegeven dat alles beloopbaar is. De voorzieningen zijn goed te voet te bereiken. In Woerden zouden de looproutes naar het centrum aantrekkelijker kunnen worden gemaakt. Daarnaast is er de mogelijkheid om een betere loopverbinding van noord naar zuid te maken. Vooral door het spoor worden de mogelijkheden beperkt. In Kamerik wordt aangegeven dat de routes voor wandelaars verbeterd kunnen worden. De wandelroutes zouden los moeten komen te liggen van het snelle verkeer – zeker wanneer het aantal wandelaars blijft toenemen.

In Harmelen wordt vooral benoemd dat ten zuiden van Harmelen minder wandelmogelijkheden zijn door de ligging van de A12. Daarnaast zou de veiligheid verbeterd kunnen worden van de oversteekplaatsen in het centrum. Voor het buitengebied geldt dat het aantal wandelmogelijkheden beperkt is (zie ook recreatie) en daar de verkeersveiligheid verbeterd kan worden door het snelle verkeer en het langzame verkeer te splitsen.

Tenslotte geldt voor alle kernen dat de toegankelijkheid voor minder-validen verbeterd zou moeten worden. Dit geldt niet alleen voor het centrum, maar ook voor het buitengebied.

Mobiliteit

Extra aandacht voor fietsen, ov en voetpaden

Waarin investeren?

Deelnemers aan de enquête is gevraagd of de gemeente vooral moet investeren (a) (auto)wegen en goede parkeervoorzieningen, of (b) comfortabele fietsroutes, veilige voetpaden en toegankelijk openbaar vervoer. Bijna 75% kiest daarbij voor antwoord b – comfortabele fietsroutes, veilige voetpaden en toegankelijk openbaar vervoer. Op zich lijkt dit overeen te komen met de uitkomsten uit de bijeenkomsten, waar deelnemers aangeven dat de autobereikbaarheid grotendeels op orde is. Tegelijkertijd moet benoemd worden dat in Woerden specifieke knelpunten geconstateerd worden (zie ook de paragraaf over de eventuele aanleg van een oostelijke randweg).

Beperken autoverkeer in woonwijken

In hoofdstuk 1 (wonen) is al omschreven dat inwoners aangeven dat de kwaliteit van de woonomgeving verbeterd kan worden door het autoverkeer te verminderen. Bij het onderwerp mobiliteit hebben we de vraag gesteld waar straten in wijken voor zijn: om doorheen te rijden en te parkeren of om te spelen en te verblijven. 67% koos daarbij voor het antwoord om te spelen en te verblijven. Het zou daarom interessant zijn om te verkennen hoe de impact van het autoverkeer in woonwijken beperkt kan worden.

Ook in de bijeenkomsten wordt de druk van het autoverkeer vaker genoemd. Deelnemers geven aan dat (a) de handhaving beter kan, maar (b) dat de inrichting van wegen ook uitnodigt tot harder rijden. Een inrichting die ook snelheidsbeperkend werkt lijkt op het eerste gezicht kansrijk.

Om bereikbaar te blijven, moet de gemeente vooral investeren in...

Straten in woonwijken zijn vooral om...

Randweg

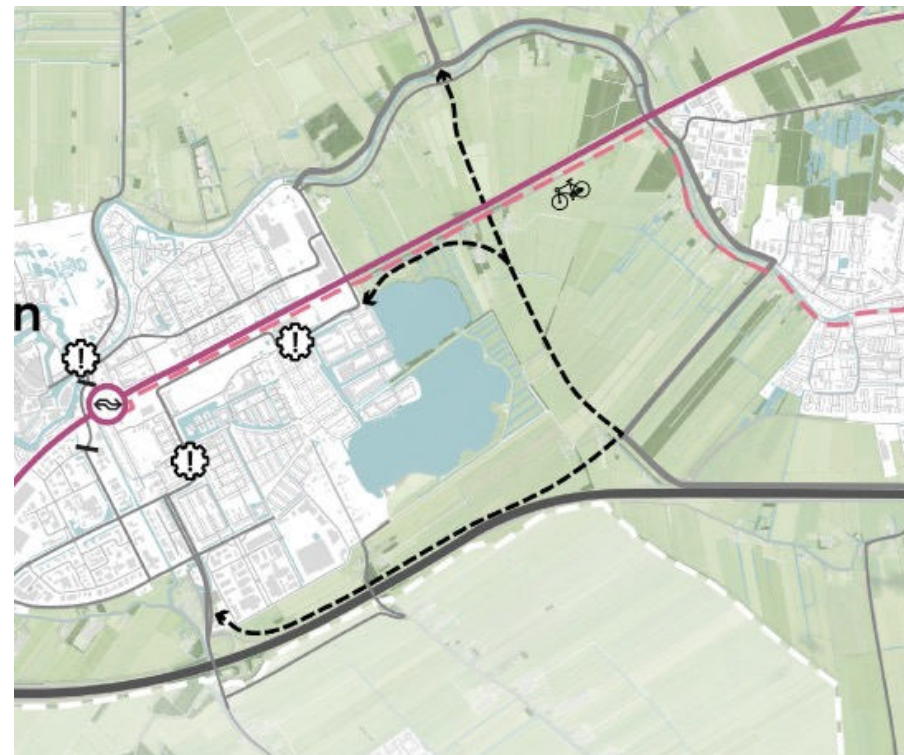
Randweg

Woerden

Tijdens de bijeenkomsten hebben we deelnemers gevraagd hoe zij aankijken tegen de mogelijke komst van een oostelijke randweg. Dit onderwerp is vooral bij de kern Woerden naar voren gekomen. Daar wordt over het algemeen positief op gereageerd (“dit hadden we jaren geleden moeten doen”). Da rondweg is een kans om het autoverkeer in de kern Woerden te verminderen, een behoefte die ook duidelijk leeft bij de inwoners (zie bijvoorbeeld ook het onderwerp van de kwaliteit van de woonomgeving, waar ook het verminderen van het autoverkeer een prioriteit blijkt te zijn).

Aanvullend wordt opgemerkt dat er op termijn ook behoefte is aan andere verbindingen. Als de stad blijft groeien, dan ontstaat mogelijk behoefte aan een westelijke randweg en een betere noord-zuid en oost-west verbinding. Dit thema kan dus niet los gezien worden van alle andere ontwikkelingen. Concreet wordt ook de vraag gesteld of er niet een betere oplossing noodzakelijk is voor Snellerpoort en het Staatsliedenkwartier. En wat de relatie is met de mogelijke afsluiting van de Polanerbaantunnel. Daarnaast moet de vraag ook gesteld worden vanuit de totale gemeente (‘kijk over de kernen heen’) – wat betekent een randweg bijvoorbeeld voor het doorgaand verkeer naar het noorden – neemt het verkeer op die as toe? Daardoor wordt ook inzichtelijk dat de randweg niet als een aparte ingreep kan worden gezien, maar dat deze gezien moet worden vanuit de totale opgave.

Uit de enquête komt echter een genuanceerder beeld naar voren. Hoewel het merendeel van de deelnemers aangeeft het belangrijk te vinden dat de randweg er komt (63%), is er ook een gedeelte dat vindt dat de randweg er niet moet komen (37%). Eén van de genoemde tegenargumenten is dat de oostzijde juist de recreatiezijde van de stad is. Een randweg sluit onvoldoende aan bij dat uitgangspunt. Een ander argument is dat een randweg juist stimulerend werkt om opnieuw in de auto te stappen. De focus zou eerder moeten liggen op het aantrekkelijk maken van fiets- en wandelverbindingen.

Denkrichting randweg

Bijlagen

Enquête

Deelnemers

Respondenten

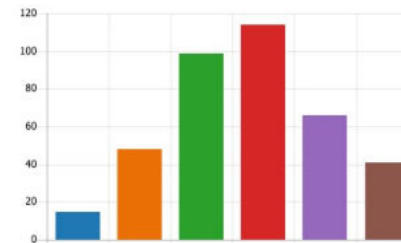
Als onderdeel van de participatie hebben we een enquête gehouden. Inwoners zijn op verschillende manieren opgeroepen om mee te doen, o.a. door een online campagne op social media, via de verschillende stakeholders en via de lokale media (bericht in de Woerdense Courant).

In totaal hebben 387 mensen gereageerd. Op deze pagina treft u enkele kenmerken van de respondenten. (NB: Omdat deze vragen niet verplicht waren, kan het zijn dat het totaal niet optelt tot 387).

24. Wat is uw leeftijd?

[Meer details](#)

● Jonger dan 25 jaar	15
● 25 - 35 jaar	48
● 36 - 45 jaar	99
● 46 - 55 jaar	114
● 56 - 65 jaar	66
● Ouder dan 65 jaar	41

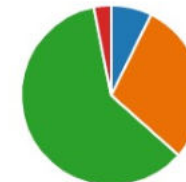

25. Wat is de samenstelling van uw huishouden?

[Meer details](#)

[Insights](#)

● Eenpersoonshuishouden	28
● Samenwonend (gehuwd of on...	112
● Samenwonend (gehuwd of on...	231
● Andere	12

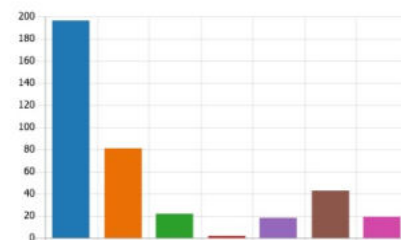

26. In welke plaats woont u?

[Meer details](#)

[Insights](#)

● Woerden	196
● Harmelen	81
● Kamerik	22
● Kanis	2
● Zegveld	18
● Ik woon buiten de gemeente ...	43
● Andere	19

Inzendingen

Overige bijlagen

- **LTO Noord – Input voor gemeentelijke omgevingsvisie**
Juni 2021 (apart document)
- **Stichting Landgoed Bredius – ‘Concept Omgevingsvisie’, ‘Buffers voor Bredius’**
24 juni 2021 (aparte documenten)

Colofon

Opdrachtgever

Gemeente Woerden

Opdrachtnemer

Braining the Future

Projectteam

Gemeente Woerden

Braining the Future

Foto's & Illustraties

Braining the Future

Rechtenvrije foto's, tenzij anders vermeld

Datum

Juli 2021

Status

Definitief

www.brainingthefuture.nl